

1. SIVISTYSTOIMI

Sivistystoimen tulosalueet ovat sivistystoimen hallinto, varhaiskasvatus, perusopetus, lukiokoulutus, hyvinvointi, kirjasto ja vapaa sivistystyö.

Sivistystoimen toimialaa johtaa sivistysjohtaja.

	TP 2023	TA 2024	TA muutos 2024	TA yht. 2024	Toteuma 1-9 kk	Poikkeama	Käyttö %
00030010 SIVISTYSTOIMI							
TOIMINTATUOTOT	730 068	464 149		464 149	352 067	-112 082	75,9
TOIMINTAKULUT	-9 787 593	-9 963 402		-9 963 402	-7 758 316	2 205 086	77,9
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-9 057 525	-9 499 253	0	-9 499 253	-7 406 249	2 093 004	78,0
Poistot ja arvonalentumiset	-13 782	-11 647		-11 647	-10 870	777	93,3
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-9 071 307	-9 510 900	0	-9 510 900	-7 417 119	2 093 781	78,0

Perustelut:

Sivistystoimen organisaatio on rakennettu vastaamaan hyvinvointi- ja sivistyskunnan vaateisiin. Varhaiskasvatusta, perusopetusta ja lukiokoulutusta järjestetään ja kehitetään oppimisen, kasvamisen ja hyvinvoinnin näkökulmasta. Vapaata sivistystyötä, kirjastotoimea ja hyvinvointitoimea järjestetään hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen näkökulmasta.

Talous

Kokonaisuudessaan sivistyksen toimialan kulut ovat edenneet hieman talousarviota suunniteltua nopeammin.

Toimintakulut

Toimintakulut ovat edenneet hieman suunniteltua nopeammin. Odotettavissa olevat palkankorotukset ja lomarahat sekä erilaiset ensimmäisen vuosineljänneksen jälkeen tapahtuvat maksatukset ovat muuttaneet tilannetta vuoden kuluessa heikommaksi ja koko vuoden toteuman on odotettavissa ylittyvän.

Toiminnantuotot

Toiminnantuotot ovat laskeneet pysyvästi, syynä ovat esimerkiksi vähentyneet valtion erityisavustukset ja varhaiskasvatusmaksujen maksuperusteiden muuttuminen.

2.1 Sivistystoimen hallinto

Palvelusuunnitelma:

Sivistystoimen hallinnon tehtävänä on toimialaan kuuluvien palveluiden järjestäminen ja kehittäminen sekä hyvien edellytysten luominen tehtävien hoitamiseen.

Vastuhenkilö: Sivistysjohtaja

Määräraha-aulukko sitovalla tasolla:

	TP 2023	TA 2024	TA muutos 2024	TA yht. 2024	Toteuma 1-9 kk	Poikkeama	Käyttö %
00030100 Sivistystoimen hallinto							
TOIMINTATUOTOT	330	350		350		-350	
TOIMINTAKULUT	-193 330	-187 228		-187 228	-163 161	24 067	87,1
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-193 000	-186 878	0	-186 878	-163 161	23 717	87,3

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut	Toteuma 1–9 kk
---------	----------------------	----------------------	----------------

Edistetään henkilöstön työhyvinvointia yksikkökohtaisilla työhyvinvointisuunnitelmissä sekä huomioidaan henkilöstön osaamisen kehittyminen vastualueiden koulutussuunnitelmissa.	Yksiköiden työhyvinvointisuunnitelmat käydään läpi ja yksiköissä toteutetaan työhyvinvointikyselyt syksyn 2024 aikana, minkä lisäksi vastualueiden koulutussuunnitelmat päivitetään.	Sairauspoissaolojen määrä. Työhyvinvointikyselyn tulokset.	Sairauspoissaolojen määrä on ollut nousussa. Työhyvinvointikyselyt toteutetaan loppuvuonna.
Varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle laadukas lapsen ja nuoren kasvu- ja koulupolku.	Tarkastellaan mm. kasvu- ja koulupolun nivelvaiheita, joiden toimintamallit käydään läpi ja päivitetään tarvittaessa.	Seurataan nivelvaiheiden onnistumista ja tarpeen mukaan nivelvaihemallia muokataan.	Nivelvaiheiden tarkastelua on toteutettu toukokuussa.
Kuntalaisten palvelut tuotetaan erikaisille lähellä ja laadukkaasti	Vastuualueilla tunnetaan kuntalaisten näkökulmasta tehdyt laadukkaat palvelun määritelmät. Palveluja pyritään toteuttamaan määritelmän mukaisesti.	Vastuualueittain sopeutuvissa kohdissa tehdyt kyselyt.	Kirjaston kuntalaiskysely toteutettu ja tulokset on käsitelty työryhmässä.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Talousarviovuotta 2024 saattaa haastaa monihäiriötilanne. Siihen voi sisältyä kansainvälisen tilanteen muutoksista aiheutuvia elementtejä, jotka voivat edellyttää esimerkiksi valmistavan opetuksen järjestäminen uudelleen sekä varhaiskasvatuspaikkojen riittävyys. Taloudellisesta näkökulmasta riskejä voivat olla valmistavan opetuksen tarve, varhaiskasvatuspaikkojen ja tilojen tarpeen kasvu, henkilöstön kuormittuminen monihäiriötilanteen ja yleisen työnkuormittavuuden vuoksi sekä useiden palveluiden järjestäminen yksittäisten työntekijöiden voimin.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Sivistystoimen tehtäviin ovat vaikuttaneet usean vuoden ajan erilaiset häiriötilanteet. Sivistystoimen palvelut tuotetaan kevyellä hallinnolla. Osa yksiköistä toimii yhden tai kahden työntekijän voimin. Tämä on selkeä riski palveluiden tuottamisessa.

Työhyvinvointisuunnitelmat ja koulutussuunnitelmat käydään läpi ja päivitetään perustuen yksiköistä nousseisiin tarpeisiin.

Tällä erää riskit eivät ole toteutuneet.

2.2 Varhaiskasvatus

Palvelusuunnitelma:

Varhaiskasvatuksen tehtävänä Joroisissa on tuottaa hyvälaatuista, paikkakunnan ominaispiirteisiin parhaiten soveltuvaa varhaiskasvatusta, asiantuntevaa esiopetusta sekä joustavia, perheiden tarpeisiin vastaavia avoimen varhaiskasvatuksen palveluja. Yhteistyössä huoltajien kanssa luodaan lapsen kokonaisvaltaiselle kehitykselle suotuisa kasvuympäristö.

Varhaiskasvatusta toteutetaan päiväkodeissa, ryhmäperhepäiväkodissa, perhepäiväkodissa ja avoimen varhaiskasvatuksen palveluina, joita ovat säännöllinen ryhmätoiminta lapsiperheille sekä perheohjaus. Lisäksi varhaiskasvatukseen kuuluu lasten kotihoidon tuki. Varhaiskasvatuksen järjestämissuunnitelma vuosille 2024-2028 on hyväksytty kunnanvaltuustossa syyskaudella 2023.

Esiopetusta järjestetään kirkonkylällä ja Kuvansissa varhaiskasvatuksen toimintana.

Vastuhenkilö: Varhaiskasvatuspäällikkö

Määräraha-aulukko sitovalla tasolla:

	TP 2023	TA 2024	TA muut- tos 2024	TA yht. 2024	Toteuma 1-9 kk	Poik- keama	Käyttö %
00030501 Varhaiskasvatus							
TOIMINTATUOTOT	276 896	100 450		100 450	109 481	9 031	109,0
TOIMINTAKULUT	-2 951 604	-2 722 138		-2 722 138	-2 300 140	421 998	84,5
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-2 674 708	-2 621 688	0	-2 621 688	-2 190 659	431 029	83,6

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut	Toteuma 1–9 kk
Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi) on kehittänyt varhaiskasvatuksen laadunarviointijärjestelmä Valssin. Joroisten varhaiskasvatuksessa suoritetaan Valssin avulla kaksi ydinprosessin arviointi kokonaisuutta vuoden 2024 aikana toinen keväällä ja toinen syksyllä. Arvioitavat teemat valitaan yhdessä henkilöstön kanssa.	Arviointi suoritetaan Valssi laadunarviointijärjestelmällä	Kaksi ydinprosessin arviointikokonaisuutta on suoritettu vuoden 2024 aikana.	Tavoite ei ole toteutunut. Valssia ei voitu ottaa käyttöön suunnitellusti, henkilötietojen Populuksesta Vardaan siirtymisessä ilmenneen ongelman vuoksi. Valssin käyttöönotto alkaa viikolla 43.
Varhaiskasvatuksessa lähihoitajilla on lääkehoitokoulutus, joka on päivitettävä 3-5-vuoden välein (yhteinen linjaus PSHVA) Joroisten varhaiskasvatuksessa lääkehoitoluvat ja lääkehoitosuunnitelma päivitetään PSHVA:een linjauksen mukaisesti.	Mini-LAS-kurssi	Lähihoitajan koulutuksella olevien varhaiskasvatuksen lastenhoitajien lääkehoitoluvat on päivitetty.	Tavoite on toteutunut. Kaikki lähihoitajan koulutuksella olevat varhaiskasvatuksen lastenhoitajat suorittivat Mini-LAS-kurssin huhti-toukokuussa.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Keskeisimmät riskit tavoitteiden toteutumiseksi ovat henkilöstön vaihtuvuus, lasten ja perheiden lisääntyneen tuen tarve, pätevien sijaisten heikko saatavuus, turvallisten ja terveellisten varhaiskasvatustilojen puute sekä

yllättävät nopealla aikataululla tapahtuvat muutokset lasten määrässä niin valitsevan maailmantilanteen kuin työperäisen maahanmuuton vuoksi. Perheiden kulttuurin ja työelämän muutoksista johtuen kesäaikaan on aiempaa enemmän lapsia varhaiskasvatuksessa: kaikki lapset eivät lomaile yhdessä huoltajien kanssa ja toisaalta kaikilla huoltajilla ei ole tai on vain vähän lomaa kesäaikana.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Laadullisiin tavoitteisiin pääseminen edellyttää joka yksikössä pysyvää, varhaiskasvatussuunnitelman sisäistäntä henkilöstöä, jolla on aikaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida toimintaa yhteistyössä lasten ja huoltajien kanssa. Yhdessä varhaiskasvatusryhmässä saa olla korkeintaan kolmea kasvattajaa vastaava määrä lapsia. Jos päiväkodissa on yksi tai useampia erityisen tai tehostetun tuen tarpeessa olevia lapsia, on tämä otettava huomioon joko lasten tai henkilökunnan lukumäärässä. Suhdeluvusta ei saa poiketa edes henkilöstön äkillisissä ja yllättävissä poissaolotilanteissa (1.8.2021). Kunnassa on varmistuttava siitä, että varhaiskasvatuksessa on käytössä riittävät ja toimivat sijais- tai muut varajärjestelyt.

Varhaiskasvatuspaikkoja perhepäivähoidossa (ml. ryhmäperhepäiväkoti) on 20. Vuorohoitoa järjestetään omana toimintana tarpeen mukaan joko Kuvansin päiväkodissa tai kirkonkylällä Päiväkoti Pyrrissä. Mikäli vuorohoidon tarvetta on sekä kirkonkylällä että Kuvansissa niin, että yksi työntekijä riittää, vuorohoito toteutetaan Kuvansissa. Yöhoitoa ostetaan mahdollisuuksien mukaan Varkauden kaupungilta.

Heinävesi, Joroinen, Leppävirta, Pieksämäki ja Varkaus muodostavat yhteisen varhaiskasvatuksen palvelualueen siten, että edellä mainittujen kuntien asiakasperheet voivat hakea varhaiskasvatuspalveluja joustavasti kuntarajoista riippumatta. Varhaiskasvatuspaikkoja ostetaan/myydään tarvittaessa myös muilta /muille lähikunnille.

Riskien toteutuminen:

Lasten ja perheiden lisääntyneen tuen tarpeen vuoksi, on jouduttu palkkaamaan yksi lastenhoitaja lisää Päiväkoti Pyriin. Kesällä lapsia oli varhaiskasvatuksessa paljon ja Pyriin jouduttiin palkkaamaan useampi sijainen, jotta henkilökunta pystyi pitämään lomansa. Lasten tuen tarpeet on huomioitava myös kesällä. Kuorittavasta työvuodesta palautumiseksi on jokaiselle työntekijälle mahdollistettava neljän viikon yhtäjaksoinen loma.

Syksyn aikana henkilökunnalla on ollut paljon sairauslomia. Pikkukoulu Hyrrästä ja Pankin vuokratilasta on tehty useampia sisäilmahaittailmoituksia. Kolmen työntekijän sosionomiopinnot ovat myös lisänneet sijainten tarvetta.

2.3 Perusopetus

Palvelusuunnitelma:

Perusopetuksen tehtävänä on antaa laadukasta ja monipuolista yleissivistävää opetusta sekä kasvattaa vastuulliseen yhteistyöhön ja hyviin vuorovaikutustaitoihin. Perusopetuksen tulosalueeseen sisältyvät erityisopetus ja ostettu erityisopetus, APIP-toiminta, valmistava opetus ja perusopetuksen hankkeet.

Erityisopetus ja ostettu erityisopetus

Erityisopetusta järjestetään jokaisen oppilaan henkilökohtaiset tarpeet huomioiden. Joroisten kunnassa toimii viisi erityisopettajaa, joiden lisäksi yhtenäiskoulussa toimii määräaikaisesti lukuvuoden 2023–2024 yksi laaja-alainen erityisopettaja. Kolme heistä toimii lukuvuonna 2024–2025 erityisluokanopettajina ja kaksi laaja-alaisena erityisopettajana. Viisi erityisopettajaa toimii yhtenäiskoulussa ja yksi Kuvansissa. Lisäksi osa koulunkäynninohjaajien työpanoksesta on erityisopetuksen kustannuspaikalla. Erityisopetusta ostetaan myös tarpeen mukaan muilta kunnilta, kuntayhtymiltä, valtiolta ja joissakin tapauksissa hyvinvointialueelta.

APIP-toiminta

Toiminnan tarkoituksena on tarjota lapselle koulupäivän jälkeen turvallinen ja lapsen kasvua tukeva ympäristö, jossa hän voi ammattitaitoisen ohjaajan valvonnassa viettää vapaa-aikaansa.

Perusopetuksen hankkeet

Perusopetuksen hankkeiden avulla kunta pyrkii vastaamaan opetushallituksen ja opetusministeriön asettamien painopistealueiden kehittämiseen. Joroinen on saanut valtion erityisavustusta seuraaviin hankkeisiin: Kerhotoiminta, Lukeva tulevaisuus -hanke lukutaidon- ja lukemisen kulttuurin kehittämiseen ja näiden lisäksi perusopetuksen hankkeena jatkaa kestävän kehityksen hanke "Ympäristöagentit 2030".

Vastuuhenkilöt: Yhtenäiskoulun ja lukion rehtori, vastuuopettaja ja Kuvansin koulunjohtaja

Määräraha- ja tulotaulukko sitovalla tasolla:

	TP 2023	TA 2024	TA muutos 2024	TA yht. 2024	Toteuma 1-9 kk	Poikkeama	Käyttö %
00031050 Perusopetus							
TOIMINTATUOTOT	282 408	202 473		202 473	99 673	-102 800	49,2
TOIMINTAKULUT	-4 839 950	-4 879 221		-4 879 221	-3 712 136	1 167 085	76,1
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-4 557 541	-4 676 748	0	-4 676 748	-3 612 463	1 064 285	77,2
Poistot ja arvonalentumiset	-10 189	-10 189		-10 189	-7 642	2 547	75,0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-4 567 730	-4 686 937	0	-4 686 937	-3 620 105	1 066 832	77,2

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut	Toteuma 1-9 kk
Lukemisen ja lukukulttuurin arviointi ja kehittäminen	Hankkeen toimintasuunnitelman toteuttaminen yhdessä yhteistyötahojen kanssa.	Hankkeessa toteutetut toimet. Lukuvuosiarviointi sekä lukuvuoden aikana tehtävät kyselyt.	Toteutunut suunnitellusti ja lisäksi hanke on saanut paljon myönteistä palautetta.
Koulupolun nivelvaiheiden arviointi ja kehittäminen	Yhteistyö esikoulun- ja alkuopetuksen välillä, sekä toisen asteen oppilaitosten kanssa. Suunnittelu ja tiedonvaihto.	Opetussuunnitelmaan kirjatut uudet toimintatavat.	Tiedonvaihtoa toteutettu.
Kouluyhteisön kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen.	Erilaisten tapahtumien, retkien, ja yhteisten tilaisuuksien järjestäminen. Oppilaiden osallistaminen tapahtumien järjestelyissä. Kartoitetaan oppilaiden toiveita kyselyn avulla. Henkilöstölle tarjotaan mahdollisuutta pitää työhyvinvointia lisääviä tapahtumia.	Toteutuneet tapahtumat, retket ja tilaisuudet. Lukuvuosiarviointi sekä oppilaskyselyjen analysointi ja tarvittavat toimenpiteet. Toteutuneet tyhyiltapäivät ja -illat. Työhyvinvointikyselyn läpikäyminen ja sen tuloksista keskusteleminen tiimeissä ja koko työyhteisön palavereissa.	Yhteisiä retkiä, tapahtumia ja toimintapäiviä on toteutettu suunnitelmallisesti. Tyhy-toiminta on ollut suunnitelmallista

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Henkilöstön jaksaminen.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Perusopetuksen talousarviossa on huomioitu Joroisten kunnan perus- ja lukio-opetuksen järjestämissuunnitelma vuosille 2020–2025. Talousarviovuonna opetusryhmiä suunniteltiin yhdistettävän Kuvansin koulussa, mutta oppilasmäärän takia yhdistämistä ei toteuteta lukuvuodeksi 2024–2025.

Tällä erää riskit eivät ole toteutuneet.

2.4 Lukio

Palvelusuunnitelma:

Lukio antaa opetussuunnitelman mukaisesti opiskelijoille laajan yleissivistyksen ja jatko-opintokelpoisuuden sekä elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Lukio antaa opiskelijoille edellytyksiä elinikäiseen oppimiseen ja itsensä kehittämiseen sekä auttaa opiskelijoita tasapainoiseksi ja toiset huomioonottavaksi ihmiseksi. Joroisten lukio on aktiivinen yhteistyössä ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Lukio järjestää yrittäjäkasvatusta ja tarjoaa urheilulinjoja.

Vastuuhenkilö: Yhtenäiskoulun ja lukion rehtori ja vastuopettaja

Määräraha- ja tulotaulukko sitovalla tasolla:

	TP 2023	TA 2024	TA muutos 2024	TA yht. 2024	Toteuma 1-9 kk	Poikkeama	Käyttö %
00032000 Lukio							
TOIMINTATUOTOT	50 759	71 850		71 850	58 668	-13 182	81,7
TOIMINTAKULUT	-870 171	-953 831		-953 831	-725 938	227 893	76,1
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-819 412	-881 981	0	-881 981	-667 270	214 711	75,7

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut	Toteuma 1–9 kk
Lukion näkyvyyden kasvattaminen	Tuotetaan materiaalia paikallislehtiin, sosiaalisiin medioihin ja kanaviin. Pyritään tekemään paremmin lukion toimintaa näkyväksi myös yhtenäiskoulun puolella ja erilaisissa tapahtumissa	Esimerkiksi toteutetut tapahtumat, erilaiset artikkelit yms. paikallisissa julkaisuissa. Sosiaalisen median mittaaminen/ tavoitettavuus.	Kevään aikana opiskelijoiden ja henkilöstön ansioista lukio on saanut näkyvyyttä sekä somessa että paikallisessa lehdessä. Ensisijaisia hakijoita oli runsaasti joka näky myös positii-visesti ulospäin.
Yhteisöllisyyden lisääminen	Toteutetaan yhdessä oppilaskunnan ja opettajien kanssa erilaisia tapahtumia ja tarvittaessa koulutusta, joiden avulla parannetaan yhteisöllisyyttä	Opiskelijakunnan hallitus ottaa aktiivisempaa roolia suhteessa opiskelijakuntaan ja heiltä tulleita ehdotuksia esitellään säännöllisesti opettajille kokouksissa. Toteutuneet tapahtumat.	Lukiossa on järjestetty sisäisiä tapahtumia, esim. lentopallo- ja salibandyturnauksia henkilöstön ja opiskelijoiden välillä. Opiskelijat sisustivat opiskelijakunnan huoneen.
Henkilöstön jaksamisen kehittäminen.	Tarjotaan opettajille ja muulle henkilökunnalle tukea ja tyhyilyä. Mahdollisuuksien mukaan pyritään jakamaan iso ensimmäinen vuosikurssi.	Työhyvinvointikyselyn läpikäyminen ja sen tuloksista keskusteleminen tiimeissä ja koko työyhteisön palavereissa.	Ryhmiä on saatu jaettua. Tyhytapahtumia on ollut tasaisesti tarjolla.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Venäjän hyökkäyssodan aiheuttama epävakaa maailmatilanne sekä siitä aiheutuvat valtakunnalliset ja globaalit vaikutukset. Henkilöstön jaksaminen.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Yrittäjyyskasvatuksen osalta jatketaan yhteistyötä Oman Osuuskunnan sekä paikallisen yrittäjäjärjestön sekä yrittäjien kanssa. Uuden lukion opintosuunnitelman myötä toimintaa kehitetään yrittäjyyskasvatus-suunnitelman mukaisesti. Yrittäjyys on jatkossa toinen lukion painopistealueista.

Kansainvälisyyden painottaminen yhdessä yrittäjyyden kanssa tuo opiskelijoille hyviä valmiuksia tulevaisuuden haasteisiin.

Lukiossa aloitti syksyllä yhteensä 36 uutta opiskelijaa, joista viisi kansainvälistä opiskelijaa Finest Futuren kautta, ja yksi muuten Joroisiin muuttanut kv-opiskelija. Ryhmän suuri koko ja useat kv-opiskelijat tarjoavat mahdollisuuksia. Yhdessä viime vuoden 36 opiskelijan kanssa lukion opiskelijamäärä kasvaa 94 opiskelijaan. Yhteisöllisyyden kannalta on positiivinen haaste saada lukion yhteishenki toimivaksi.

Riskit eivät ole toteutuneet, henkilöstö on jaksanut hyvin. Alkaneella lukuvuodella on positiivinen haaste, niin yhteisöllisyyden kuin henkilöstön jaksamisen kannalta. Opetushenkilöstön määrä on mitoitettu satunnaisten opintojaksojen (ennen kurssi) jakamiseen, opiskelijamäärän ollessa noin 70 opiskelijaa, nyt heitä on 94. Aloitettavien opiskelijoiden määrä on niin suuri ykkösellä ja kakkosella, että osalla opettajista tulee olemaan todella paljon tunteja, heidän jaksamisensa voi olla tiukalla talven ja kevään aikana.

2.5 Kirjasto

Palvelusuunnitelma:

Kirjastotoimi pyrkii osaltaan takaamaan hyvin toimivat lähipalvelut kunnissa sekä osallistumaan savolaisen verkostomaisen kirjastoyhteistyön luomiseen, keskiössä savolainen kirjastoasiakkuus. Toimintaa ohjaavat laki yleisistä kirjastoista ja kunnan strategia ja niiden mukaiset tavoitteet.

Vastuhenkilö: Sivistysjohtaja

Määrärahataulukko sitovalla tasolla:

	TP 2023	TA 2024	TA muut- tos 2024	TA yht. 2024	Toteuma 1-9 kk	Poik- keama	Käyttö %
00034000 Kirjasto							
TOIMINTATUOTOT	5 615	3 772		3 772	2 912	-860	77,2
TOIMINTAKULUT	-326 793	-328 836		-328 836	-257 757	71 079	78,4
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-321 178	-325 064	0	-325 064	-254 845	70 219	78,4

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut	Toteuma 1–9 kk
Kulttuuritapahtumat ja muut tapahtumat lisäävät kuntalaisten hyvinvointia.	Järjestetään tapahtumia yhteistyössä kunnan muiden toimijoiden ja kolmannen sektorin kanssa sekä kehitetään edelleen omatoimisen toiminnan malleja.	Kirjastossa järjestettävien tapahtumien määrä. Osallistujien määrä.	Yhteensä 27 tapahtumaa, joissa oli ollut 343 osallistujaa.
Asukkaiden monipuolisen lukutaidon tukeminen. Monipuolinen lukutaito on keskeinen edellytys aktiivisen kansalaisuuden toteutumiseksi.	Kirjasto opastaa tieto- ja viestintäteknologian käytössä. Henkilöstö osaamisen ylläpitäminen.	Digituen asiakaskäyntien määrä.	Digituen asiakaskäyntien määrä oli yhteensä 56. Kirjaston käyttäjäkoulutuksien määrä oli yhteensä 30.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Kirjaston asiakaspalveluaika on haavoittuvainen nykyisellä henkilöstömäärällä. Kirjaston johtamisesta aiheutuvat haasteet henkilöstön työhyvinvoinnissa.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Yhden henkilön yllättävä työloma saattaa lyhentää asiakaspalveluaikaa huomattavasti. Kirjaston henkilöstön työhyvinvointi kärsii riittämättömästä kirjastojohtajan tai esihenkilöasemassa olevan henkilön läsnäolosta. Henkilöstön työhyvinvointia on yritetty parantaa keskustelun lisäksi työnohjauksella ja lyhennetyllä

työajalla. Suunnitelmissa on kirjaston hallintopalvelujen ostamisen päättäminen vuoden loppuun mennessä työyhteisön jaksamisen takia.

2.6 Vapaa sivistystyö

Palvelusuunnitelma:

Soisalo-opisto toimii Heinäveden, Joroisten, Leppävirran, Pieksämäen ja Varkauden alueella. Sen toimialat ovat vapaan sivistystyön koulutus (kansalaisopisto), taiteen perusopetuksen laaja oppimäärä (musiikkiopisto ja tanssikoulu sekä niiden varhaisiän opinnot) ja taiteen perusopetuksen yleinen oppimäärä (tanssikoulu, kuvataidekoulu, käsityökoulu ja taideleikkikoulu).

Soisalo-opisto tarjoaa kaikenikäisille monipuolisia harrastus- ja opiskelumahdollisuuksia ja tätä kautta edistää yksilön hyvinvointia. Toiminta-alueita on koko Soisalo-opiston alue ja toimintaa Joroisissa on kirkonkylän ja Kuvansin lisäksi haja-asutusalueen kylillä.

Vastuhenkilö: Sivistysjohtaja

Määräraha- ja tulotaulukko sitovalla tasolla:

	TP 2023	TA 2024	TA muut- tos 2024	TA yht. 2024	Toteuma 1-9 kk	Poik- keama	Käyttö %
00035000 Vapaa sivistystyö							
TOIMINTAKULUT	-91 606	-105 949		-105 949	-46 910	59 039	44,3
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-91 606	-105 949	0	-105 949	-46 910	59 039	44,3

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut	Toteuma 1–9 kk
Asiakastyytyväisyys säilyy edellisen vuoden tasolla	Kohdennetut asiakastyytyväisyyskyselyt, analysointi ja toimenpiteet	Asiakastyytyväisyyskyselyjen tulokset	Asiakastyytyväisyyskyselyt tehtiin helmikuussa. Kurssiarvioinnin keskiarvo oli 4,5 (asteikolla 1–5), arviointi oli 0,7 % parempi kuin edellisessä kyselyssä. Suurimmat vaikutukset kursseille osallistumisesta on ollut: <ol style="list-style-type: none"> 1. Opin uusia taitoja 2. Olen tutustunut uusiin ihmisiin 3. Parantanut mieleni. 98 % suosittelisi kurssia muille ja 91 % osallistuisi kurssille ensikin lukuvuonna. 71 % vastaajista sai tiedon kurssista opinto-ohjelmasta (4 % enemmän kuin edellisessä kyselyssä). Taiteen perusopetuksenkin kyselyä uudistettiin ja tehtiin kohdennetut kyselyt. Käyn tunneilla mielelläni, antoi kiitettävän arvosanan 84 % ja olen tyytyväinen opetukseen, antoi kiitettävän arvosanan 79 % vastaajista.
Osallistujien määrä nousee 5 %	Veto- ja pitovoiman kasvattaminen osallisuutta lisäämällä	Joroislaisten osallistujien lukumäärä	1.1.–30.9. osallistujia on ollut 1175.

			Viime vuonna vastaavaan aikaan oli 1186. Osallistujien määrä on laskenut 1 %.
--	--	--	---

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Valtioneuvoston aikomat 15 %:n leikkaukset vuodelle 2024 vapaan sivistystyön valtionosuuksiin.

Osaavan henkilöstön rekrytointi.

Yleisen kustannustason nousu voi rajoittaa osallistumisen määrää.

Lasten ja nuorten taiteen perusopetuksessa osallistujien määrä voi alentua yleisen kustannustason noususta sekä kunnan ikärakenteen muutoksesta.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Hyvä asiakastytyväisyys kertoo siitä, että kuntalaiset käyttävät Soisalo-opiston tarjoamia palveluja ja ovat niihin tyytyväisiä. Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit aiheuttavat painetta siihen, että asiakastytyväisyys pysyy vähintään nykyisellä tasolla. Muutoin on vaarana, että asiakkaat eivät käytä palveluitamme. Opisto haluaa kohdentaa kyselyitä nykyistä paremmin, analysoida tulokset ja valita kehittämiskohteet, tehdä kohteille toteuttamissuunnitelma ja seurata niiden vaikutuksia. Tuloksista ja kehittämiskohteista kerrotaan myös asiakkaille, jolloin he kokevat, että kyselyyn vastaamisella on merkitystä. Tämä lisää heidän osallisuuden kokemustaan.

Opetustunnin kustannus nousee jatkuvasti. Tästä syystä osallistujien määrän nousu on tärkeää. Silloin opetustunnin järjestämisen kustannuksia katetaan nykyistä enemmän maksutuotoilla. Tämä puolestaan vähentää paineita korottaa kurssimaksuja tai kunnan tuntihintaa.

Keskeisten toiminnallisten ja taloudellisten riskien toteutuminen:

Valtioneuvosto teki 13,7 % leikkauksen vuoden 2024 vapaan sivistystyön valtionosuuksiin. Soisalo-opistossa vuoden 2024 vapaan sivistystyön tuntimäärää vähennettiin 6 %. Vapaasta sivistystyöstä vähentynyt tuntimäärä on Joroisten alueella siirretty erityisesti lapsille ja nuorille suunnattuun taiteen laajaan perusopetukseen, jonka järjestämiseen Joroisten kunnan alueella saatiin OKM:ltä järjestämislupa 1.1.2024 alkaen. Tämä on edistänyt taiteen perusopetuksen saavutettavuutta vuodenvaihteen alusta. Joroislaisten taiteen perusopetuksen harrastajamäärä on kasvanut.

Vapaassa sivistystyössä asiakastytyväisyys on säilynyt edellisen vuoden tasolla ja joroislaisten osallistujien määrä on pysynyt melkein samana viime vuoteen verrattuna. Kevätlukukaudella osallistujamäärät nousivat 8 %. Vapaassa sivistystyössä valtioneuvoston leikkaukset kohdistuivat syyslukukauteen, jonka seurauksena ilmoittautuneiden määrä on laskenut verrattuna syyslukukauteen 2023. Kokonaisuutena vapaan sivistystyön osallistujamäärä on vuoden 2023 tasolla tällä hetkellä.

Joroislaisten osallistujien määrä vapaassa sivistystyössä ja taiteen perusopetuksessa on viime vuoden tasolla.

2.7 Hyvinvointi

Palvelusuunnitelma:

Hyvinvointipalvelut sisältävät liikuntatoimen, nuorisotoimen, etsivän nuorisotyön, nuorten työpajan, kulttuuritoimen ja museon. Liikuntapalvelut luovat edellytyksiä ja mahdollisuuksia kuntalaisten aktiiviseen ja liikkuvaan elämään. Nuorisopalveluilla tuetaan nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistetään aktiivista kansalaisuutta ja sosiaalista vahvistumista sekä parannetaan kasvu- ja elinoloja. Nuorten työpaja siirtyi 1.1.2023 työllisyysyksiköstä nuorisotoimeen ja ehkäisevä päihdetyö sosiaalitoimesta sivistystoimeen. Kulttuuripalveluiden tavoitteena on edistää, tukea ja järjestää kulttuuritoimintaa sekä ylläpitää museotoimintaa. Tärkeitä yhteistyökumppaneita ovat kunnassa toimivat järjestöt ja kylät.

Joroisten kunta pyrkii edistämään asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestämään asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävällä tavalla. Hyvinvointipalveluiden tehtävänä on tarjota kuntalaisille hyvinvointia tukevia ja lisääviä vapaa-ajan palveluja.

Joroisten hyvinvointikertomus ja –suunnitelma linjaavat kunnan hyvinvoinnin ja terveyden (HYTE) edistämisestä vuosille 2021–2025 kokoamalla yhteen kunnan terveyteen ja hyvinvointiin liittyvät tiedot, vertaa niitä verrokkikuntiin ja linjaa hyvinvointivajeista HYTE-työn tärkeimmät painopisteet vuosille 2021–2025:

- Pääteiden käytön ehkäisy

- Turvallisuuden vahvistaminen
- Terveellisten elämäntapojen edistäminen
- Osallisuuden vahvistaminen

Kunnille otettiin vuoden 2023 alusta käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa, HYTE-kerroin.

Talousarviovalmistelun yhteydessä teknisestä toimesta on tulevalle vuodelle siirretty sivistystoimeen liikunta- paikkojen hoitamiseen ja liikuntavälineistön hankintaan kuuluvia varoja yhteensä 245 839 euroa lautakunnan talousarviokäsittelyn jälkeen.

Vastuhenkilö: Hyvinvointipäällikkö

Määräraha-aulukko sitovalla tasolla:

	TP 2023	TA 2024	TA muutos 2024	TA yht. 2024	Toteuma 1-9 kk	Poikkeama	Käyttö %
00035500 Hyvinvointi							
TOIMINTATUOTOT	114 060	85 254		85 254	81 333	-3 921	95,4
TOIMINTAKULUT	-514 140	-786 199		-786 199	-552 274	233 925	70,2
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-400 080	-700 945	0	-700 945	-470 940	230 005	67,2
Poistot ja arvonalentumiset	-3 593	-1 458		-1 458	-3 228	-1 770	221,4
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-403 673	-702 403	0	-702 403	-474 169	228 234	67,5

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut	Toteuma 1–9 kk
Liikuntapalvelut tukevat ja lisäävät kunta-laisten hyvinvointia ja toimintakykyä.	Järjestetään liikunta-aiheisia tapahtumia sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohde- ja ikäryhmät huomioon ottaen. Annetaan liikuntaneuvontaa ja tuetaan kolmannen sektorin tuottamia harrastusmahdollisuuksia.	Ohjattujen ryhmien ja osallistujien määrä. Tapahtumiin osallistuvien määrä. Myönnettyjen avustusten määrä.	Syksyn ohjatut liikuntaryhmät käynnistettiin kesätaun jälkeen viikolla 35, ryhmiä on 13 ja osallistujia keskimäärin 138/viikko. KunnanStartti60+-ryhmässä tehdään yhteistyötä (lähijaksot) Tanhuvaaran Urheiluopiston kanssa. 11.4. järjestettiin urheilijoiden ja urheiluvaikuttajien palkitsemistilaisuus yhdessä Varkauden kanssa ja 19.–20.4. salibandypuulaaki, johon osallistui 11 joukkuetta. Halliuimakoulussa viikolla 32 oli 19 osallistujaa. Avustuksia myönnettiin 19 hakijalle.
Nuorisopalvelut tukevat ja lisäävät nuorten hyvinvointia ja vaikutusmahdollisuuksia.	Nuorille tuotetaan matalan kynnyksen palveluita ja tilatoimintaa lähipalveluna. Toimintaa järjestetään myös alakouluikäisille. Et-sivä nuorisotyöntekijä tavoittaa jokaisen	Nuorisotila- ja nuorisovaltuustotoiminta. PARent-tilastointijärjestelmä. PARty-tilastointijärjestelmä.	Nuorisopalvelujen matalan kynnyksen toiminta toteutui tavoitteiden mukaisesti: - nuorisotilatoiminta pyörinyt normaalisti ja kävijöitä ollut hyvin - uudet 7. luokkalaisten ryhmäyty

	<p>nuoren, joka hänelle on ilmoitettu. Nuorten työpaja auttaa pajalla olevia nuoria löytämään kunkin elämäntilanteeseen sopivan ratkaisun yksilöllisen ohjauksen avulla. Ehkäisevää päihdetyötä (EPT) tehdään yhteistyössä eri tahojen kanssa ja ollaan mukana myös alueellisessa PAKKA-toimintamallissa.</p>		<ul style="list-style-type: none"> - toiminnallinen perjantai joka kuukausi - junnunuokkaritoimintaa keuhalla yhden viikon ja 30.9. lähtien työpajan tiloissa joka maanantai - Nuorisovaltuustotoiminta ollut aktiivista ja nuorten kuulemistilaisuus järjestettiin 18.4. - Koulunuorisotyö-hanke käynnistyi 1.9. - Keväällä oli päihdekysely yläkoulu- ja lukioikäisille <p>Etsivässä nuorisotyössä yhteydenottoja oli 45, joista 41 johti asiakkuuteen ja nuorten työpajalla oli 20 nuorta.</p>
<p>Kulttuuripalvelut tukevat ja lisäävät kuntalaisten hyvinvointia.</p>	<p>Järjestetään kulttuuritoimintaa (Veteraanipäivän tapahtumat, Hilpeä Hämärä, Itsenäisyysjuhla ja muut tapahtumat). Ylläpidetään kulttuuriperintöä (varhaiskasvatuksen museopäivät, tonttupolku ja muut museon tapahtumat) ja kehitetään kyliä (kyliden avustukset).</p>	<p>Kulttuuritoiminta. Museon toiminta. Kyliden toiminta.</p>	<p>Veteraanipäivän sepeleenlaskutilaisuus järjestettiin yhteistyössä seurakunnan kanssa 27.4.</p> <p>Kulttuuritoimi oli yhteistyökumppanina Sirpa Kähkösen luennossa 5.9.</p> <p>Museo avattiin 1.6. ja eläimet saatiin museolle myös tänä kesänä. Museon kesäpäivä järjestettiin 6.7. ja varhaiskasvatuksen museopäivät 16.–22.8.</p> <p>Kyliden kehittämisavustusta myönnettiin kolmelle hakijalle, yhteensä 6500 €. Myös Oma osuuskunta jakoi kehittämisavustusta.</p>

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Nuorten työpajatoiminta ja ehkäisevä päihdetyö siirtyivät sivistystoimen alle, jolloin riskinä voi olla se, että kunnalla ei ole riittävästi resursseja toteuttaa toimintaa. Joroisten työpajalle on myönnetty valtionapukelpoisuus 1.11.2021 lukien, mutta uuden toiminnan myötä valtionapukelpoisuus on arvioitu uudelleen. Haasteena saattaa olla myös käyttöön sopimaton toimitila (nuorten työpaja).

Tällä erää riskit eivät ole toteutuneet.